

САВЕЦКАЯ ВЕЛАРУСЬ

ВЫДААНЬНЕ ў СЕБЕГАРУСКАГА ВЫКАНАўЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАў

Прапетарыі ўсіх краў, злучэйцес я
Колпт нумару—15 руб. (вып. 22 г.)

Падпісная плата—
Звычайная—1000 р. льготная—600 р.
Плата за абвесткі—500 руб. за радок пачытаў.
Сьнешня—на 50% даражэй.
Плата за публікацыю аб страце дакументаў:
для членаў саюзу—700р.
для іншых грамад.—1500р.
Чырвоны і ўтрыманнем Сап. Забесьпечы—дэрма.
Падпіска і абвесткі прымаюцца ў Бел-
тэстэтарун пры Дзяржаўным Выдавецтве.
(Менск, Петрапаўлаўская, 8).

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
МЕНСК, Зкаркаўская, 97.

ТРЕЦІ ГОД ВЫДААНЬНЯ.

Штодзенная газета.

№ 285 (690). Субота, 23-га сьнежня 1921г.

Здарэньні ў Польшчы.

Адозва старшыні рады міністраў.

На другі дзень па забойстве прэзыдэнта Нарутовіча нова-назначаны старшыня рады міністраў дывізіённы генэрал Сікорскі выдаў адозву да дыхарэста Польшчы з абавязаньнем аб сваім назначэньні. Адозва заклікае да спакою і да згуртаваньня вакол ураду ўсіх тых, хто дабра дзяржавы ставіць вышэй асабістых і партыйных інтарэсаў. Цікава, што аб вінаватых забойства адозва гаворыць у множным ліку, тым самым прызнаючы, што апрача фізычнага забойцы ёсьць яшчэ маральны забойца. Сікорскі павасеннаму заўважэ, што ён паставіў з усёй суровасьцю праводзіць ахову ляду і спакою.

Надзвычайныя правы міністэрства ўнутраных спраў.

З унявядзеньнем права аб надзвычайным становішчы ў Варшаве, міністэрству ўнутраных спраў даны такія правы: 1) права арышту на тэрмін да 3 мес. асабаў, чые пачуцьці пагражаць грамадзянскаму спакою; 2) права кавіфікацыі газэтаў і выдаваньня на тых-жа асновах; 3) права вобласкаў; 4) права кантролю дзейнасьці розных таварыстваў і аб'яваў і ачышчэньня іх у выпадку пагрозы ад боку грамадзянскай бясьпечы; 5) права даводу і забароны мітынгаў; 6) права кантролю над правідовай дзейнасьцю пошты, тэлеграфу, тэлефону, чыгунак і інш. устаноў грамадзянскай карыстанья; 7) права аддаваньня вышэйшых (у пэўных выпадках) пад ваяцкі суд і права прыговору ад 4 гадоў катаргі да кары сьмерці ўключна.

Арышты і звальненьні з пасадаў.

Па пастанове ураду генэрала Сікорскага зроблен шэраг арыштаў сяброў чорнасопенай арганізацыі „Розвуй“ і правых ваенных. Арыштованы: падпаліцкі Мадэльскі (адлювант гэн. Гальера); сябры саюзу б. гальераўцаў—капіт. Маліноўскі і паруч. Серапіяні; пад. гэн. штабу Давойна-Салагуб. Арыштованы так званыя „дзюжы“ арганізацыі моладзі пад назвамі „Одрозэне“ паміж іншымі,—Фарыньскі і Качароўскі.

За антыдзяржаўныя прамовы ў афіцэрскай сабральні аб выбары прэзыдэнта Нарутовіча звольнены з вайсковых пасадаў—майёр Хляноўскі, палк. Цевьскі і палк. Рыльскі.

Аружка для сяброў „Розвуй“.

Склад аружка „Варшаўскага таварыства паліцыйных“ прадаваў аружка ўсім сябрам „Розвуй“, незалежна ад таго, ці яны мелі дазвол на куплю ад ураду аружка, ці не.

Вобьект у людова-нарадоўцаў.

17-га сьнежня быў вобьект у памяшканьні галоўнага сэкратарыату людова-нарадоўскага саюзу.

Хто такі Сікорскі?

Новы прэзыдэнт польскай рады міністраў дывізіённы генэрал Сікорскі (б. нач. гэн. штабу) радзіўся ў 1881 г. у Тупове (Малапольска). Сярэднюю школу скончыў у Тарнове, у Львове дастаў дыплём інжэнера палітэхнікі. У 1914 годзе ўступіў у левыя. У 1918 г. быў начальнікам 1-ай аператыўнай групы.

Падчас наступу Чырвовай арміі ў 1920 г. Сікорскі камандаваў 3-й арміяй. 1-га красавіка 1921 г. дэкрэтам Пилсудскага быў назначан начальнікам гэн. штабу. Быўшы палкоўнік аўстрыйскай арміі пач Сікорскі вызначэцца кар'ерам і падхаліствам. Сваю вайсковую кар'еру ён зрабіў, дзякуючы ня столькі, можа, сваім талентам, як сьбраваньню з Пилсудскім.

„Нагатове“.

ВАРШАВА, 21-12. Прэм'ер-міністр і міністр унутраных спраў генэрал Сікорскі аб'явіў разам з сваімі ад'ютантамі і некалькі вышэйшымі афіцэрамі паліцыйскае ўпраўленьне і ўсюды знаходзіў дзяржаўных гатовых выступіць у выпадку патрэбы. Гэн. Сікорскі быў таксама і на тэлефоннай стаяцы гэр. Варшавы і на стаяцы інтарна-родных тэлефонаў, правяраючы правільнасьць іхняй працы.

Становішча ў польскай арміі.

ВАРШАВА, 21-12. Вайсковы міністр Сосноўскі ў загадзе па арміі, паведамляючы аб забойстве Нарутовіча, заклікае армію пачыць згуртаваць свае рады захоўваючы спакой, дысцыпліну і пачуцьцтва ўладзе. Усім афіцэрам загадана пасіць жалобу ў працягу 6 тыдняў.

Суд над Невядомскім.

ВАРШАВА, 21-12. Забойца Нарутовіча мастак Невядомскі асуджаны пад палаям суд. Яму пагражае сьмяртэльная кара. Забойца ўпарта папярэджае, што ў яго ні было хаўруснікаў. Ён тлумачыць, што забойства ім учынена толькі па паліцыйных прычынах. Справа аб ім будзе скончана ў працягу тыдня ў кватэры забойцы быў зроблены абьск і заарыштован яго брат.

Стаяць на варце.

ВАРШАВА, 21-12. На гароду хадзіць ўмоцненая варта конна і пяхотнай паліцыі. Асабліва паліцыя сьцеража памяшканьні рабочых устаноў, як напр., камяшкарныя акружанага камітэту ППС і камяшкарны прафсаюзу.

Водгулі забойства Нарутовіча.

ВАРШАВА, 21-12. Відомы польскі мастак Вацлаў Серапіюскі ў адрэтым пісьме да польскай інтэлігенцыі заўважэ, што факт забойства Нарутовіча мастаком і літэратарам Невядомскім кладзе цяжкую пляму на усю польскую інтэлігенцыю. Забойца Нарутовіча, які належыць да партыі нацыянальнай дэмакратыі, у працягу ўсяго свайго жыцьця ніколі не прымаў удзелу ў нападах ні на рускі ўлад, ні на немцаў—гэтых злых прычынатэляў польскага народу. Але ён пачыў руку на сына роднай зямлі вышэйшага прадстаўніка рэспублікі.

Гэты характэрны рыс—накура ў адносінах да чужаземных урадаў і нявытлумачана здрада прынцыпу свайго краю—былі і зьяўляюцца тыповымі для нацыянальна-дэмакратычнай ідэалогіі. Да тых ча-

соў, пакуль гэта ідэалогія не зьнішчыцца ў польскім народзе, ня можа быць супакою ў краі.

У заключэньні Серапіюскі заклікае інтэлігенцыю да помачы ўраду ў барацьбе з паліцыйнай хваробай.

Правакацыя карфантаўскай газэты.

ВАРШАВА, 21-12. «Газэта Рыбніцка»—орган Карфантаў—за два дні да забойства зьявіўся правакацыйны заметку наконт чуткаў аб забойстве Нарутовіча, узвальваючы віну за распушчэньне гэтых чуткаў на левыя партыі, якія хочуць замуціць спакой у краі.

ВАКОЛ ПЫТАНЬНЯ АБ ПРАЛІВАХ.

Кэрзан вноў адхіліў контрпраэкт расейскай дэлегацыі.

ЛІЗАНЬ, 20-12. На пасяджэньні 20-га сьнежня камісія па пытаньню аб пралівах, якое, як сьцвяжаліся, будзе адшлім, Кэрзан іоноў адхіліў контр-праэкт расейскай дэлегацыі, прызначыў некалькіх афіцэраў зачыньня праліваў для ваяцкіх судоваў. Кэрзан таксама рашуча адмовіўся прызнаць цэтрабаваньне Турэччыны аб вастаўленьні турэцкага гарызону ў Галіполі і выключэньні Мрамарнага мора з агульнай сыстэмы, заснаванай для праліваў, адмовіўся адмежаваць велічыню флёту, які можа плаваць у пралівах і ў Чорным моры, адмовіўся забараніць праход праз пралівы навадных лодак і павяраанага флёту, дамагаючыся дачы міжнароднай камісіі аб пралівах права нагляду на дэмілітарызацыю, а таксама свабодным праходам у пралівы ваяцкага флёту. Па пытаньню аб забараньні бязаднаго Турэччыны Кэрзан зазначыў, што Турэччына, далучыўшыся да Лігі Нацыяў, будзе мець забясьпечку на 10-му артыкулу статуту Лігі Нацыяў.

Ісмет-паша, аддаваючы Кэрзану, зазначыў, што Турэччына супроць дачы міжнароднай камісіі права ўмяшчальства ў пытаньне аб дэмілітарызацыі зой і прыступе супроць удзелу Грады ў гэтай камісіі, знаходзе забясьпечэньні Лігі Нацыяў не адназначна пачатрабаваньям Турэччыны і патрабуе асобных забясьпечэньняў ад кожнай дзяржавы.

Тав. Чычэрыв заўважэ, што расейская дэлегацыя прымае праэкт стварэньня міжнароднай камісіі аб пралівах над умовай абмежаванья яе дзейнасьцю наставіцца за плаваньнем у пралівах гандлёвага флёту. Расейская дэлегацыя прымае ўключэньне Памеччыну ў склад міжнароднай камісіі. У заключэньні тав. Чычэрыв зазначыў, што пачыцься падатку на ўсіх краях абавязкова будзе саюзнікамі Расей, бо саюзніцкі праэкт прывядзе к павялічаньню вайсковых надаткаў усіх краёў.

Дэлегацыя Паўднёва-Славій і Баўгарыі, якія над надіскам саюзніцкаў далучыліся да саюзніцкага праэкту, падкрэсьлілі, што нікога ня маюць супроць прапанаванья Расей аб скліканьні канфэрэнцыі чарнаморскіх дзяржаў.

Амерыканская дэлегацыя ўнесла дэкларацыю, у якой заўважэ, што свабода праліваў будзе лешы забясьпечана спецыяльным дагаворам зацікаўленых дзяржаў, чыем заснаваньнем міжнароднай зьмешанай камісіі.

Апошнія навіны.

— Кэрзан, прадбачачы няўдачу Лёзанскай канфэрэнцыі, стараецца не дапусьціць расейскіх дэлегатаў да ўдзелу ў пасяджэньнях камісіі аб пралівах.

— Рабочыя саюзы Рурскай вобласьці выступілі адзіным фронтам проці французскіх акупацыйных замераў.

Ад IX да X Зьезду.

Рабочая законодаўчасць за год.

Пэрыяд часу паміж IX і X Зьездамі Савету вызначыўся вялікім зьявішчам у галіне рабочай законодаўчасьці—зацьвардзеньнем новага кодаксу законаў аб працы. З моманту ўнявядзеньня новага кодаксу страцілі моц усё выдзеныя за мінулы пэрыяд часу законы і распараджэньні аб працы, пасколькі яны знаходзіцца проці новага кодаксу.

У чым-жа розьніца новага кодаксу ад ранейшага, якія прынцыпы паложаны ў аснову новага? У групе кодакс на зьменен: усё тая сама норма рабочай законодаўчасьці, якія зьяўляюцца дэталінавым пралетарскай рэвалюцыі, былі аформлены ў ранейшым кодаксе, пераўсёні і ў новы. Прапавасць рабочага дня, абарона працы малалетніх і самапраўленьня ўнутры і знадворку прадпрыемстваў і шэраг іншых аснаўных момантаў знаходзіцца ў новым кодаксе таксама-ж павярду абарону, як і ў кодаксе 1918 году.

Новы кодакс толькі ўзмацоўвае аднаўленьне дзяржавы ад суровых мэтадаў прымусы працоўных, што ў выніку ў значнай меры палігчае становішча апошніх.

Якія кавіртэнья зьмены ўнесены ў новы кодакс ды ў якіх адзелах? Стары кодакс выночаў абавязак працы, як агульнае правіла. Новы кодакс дапускае прычгнэньне жыхарэтва да абавязку працы толькі ў выключных выпадках (барацьба з стыхійнымі валадкамі і г. д.). Стары кодакс дазваляў прычгнэньне мужчы ад 18 да 50 год, а новы кодакс—толькі да 45 г.

У сьраве прыняцця і звальненьня рабочых і служачых—стары кодакс паставіў іваў прымусовы спосаб пасылкі рабочых: «беспрацоўныя мае права адмаўляцца ад прапанаванай працы»—вось аснаўное становішча кодаксу 1918 г. Паводку новага кодаксу, *усе грамадзяне закляюцца да працы праз дэбрахотніцкі наём.*

Паводку старога кодаксу гасп. орган з ведама Аддзелу Працы мог прымусова пераводзіць рабочых і служачых з аднаго прадпрыемства ў другое, хоць-бы перавод і быў зьвязан з перасяленьнем працоўных у іншую мясцовасьць. Новы кодакс дазваляе перавод *толькі са згоды рабочага і служачага.*

Паводку ранейшага кодаксу рабочы, хочучы звальніцца, не заўсёды мог гэта зрабіць, бо фабзаўкому давалася права забараніць яму выхад; новы кодакс здымае гэтую прымусо-

васьць, даючы рабочаму права звальненьня. У сьраве аплаты працы, паводку кодаксу 1918 г. дзяржава праз Нар. Кам. Працы ня толькі вызначала мінімум заробачнай платы, але зацьвардчала тарыфныя палажэньні, апрацаваныя прафсаюзамі. Паводку новага кодаксу, дзяржава вызначае толькі агульна абавязковы мінімум заробачнай платы. Рэальная норма аплаты выяўляецца праз згоду старон і замацоўваецца калектывным дагаворам. Стары кодакс не дазваляў «ніякой дадатчнай пагароды зьверх нормы, устаноўленай для данай групы і катэгорыі», у той час, калі новы не вызначае ліку, дазваляючы неабмежаванае павялічэньне заробачнай платы.

Аддзел аб вучэбнасьці ўстаўляе, з мэтай правільнага наладжэньня навучэньня, інстытут вучэньня і вызначае час навучэньня, парядак выяўленьня нормы вучэньня ў прадпрыемстве, характар навучэльнасьці і г. д.

Раздзел аб гарантах і кампаньсацыях мае практычнае значэньне для пралетарыату, галоўным чынам, дзеля таго, што мае ў сабе норму, гарантуючыя рабочым ажыццяўленьне імі грамадзянскіх паліцыйных правоў. Так, рабочаму гарантуецца сярэдні заробак за тая дні, калі ён не працуе з прычыны удзелу ў выбарах, з прычыны удзелу ў прафэсыянальных і кааперацыйных сходах і г. д.

Кодакс пакідае за прафсаюзамі права прадстаўніцтва рабочых, вызначае парядак рэгістрацыі саюзу, вызначае межы дзейнасьці фабзаўкому заданымі прадстаўніцтва і абароны інтарэсу рабочых, назорам за невыпаўненьнем законаў аб працы, а таксама дапамогі нармальнаму ходу вытворчасьці ў дзяржаўных прадпрыемствах і ўдзелу праз належныя прафэсыянальныя (вытворчыя) саюзы ва ўрагуляваньні і арганізацыі народнай гаспадарыі. Адзіна з пунктаў гэтага аддзелу кажа, што звальненьне членаў фабзаўкому можа учыняцца толькі са згоды належнага прафсаюзу.

Новы кодакс, як і даўжэ, не мае аснаўных нормаў старога кодаксу, якія зьяўляюцца завяшчэньнямі пралетарскай рэвалюцыі. Кодакс толькі дае шэраг аблігчальнаў для ваёмцай працы і, будучы папоўнены многімі дадаткавымі нормама і ў некаторай частцы зьменены, зьяўляецца болей прагнэваным для новых гаспадарчых умоваў.

М. Х.

Навакол здарэнняў у Польшчы.

Агляд друку.

Прэзідэнта Польшчы Нарутовіча забіла Х'ена, забіла правае часць польскага Союму.

Калі правадыры Х'ены не зьяўляюцца фізічнымі забойцамі Нарутовіча, дык яны адляядавальны, як маральныя забойцы, як падгаворшчыкі. Зараз-жа па абранні Нарутовіча Х'ена павялі прайшоў яго кампанію, як прайшоў стаўленніку жыдоў, бо у ліку галасоў, паданых за яго, былі й жыдоўскія галасы. Гэтую траўля прайшоў прэзідэнта, які па буржуазнаму праву выяўляе ў сабе найвышэйшую ўладу ў дзяржаве, Х'ена ява я на мітынгах, так і ў друку. Асабліва востра выступіла прайшоў Нарутовіча газета Х'ены «Рэч Паспаліта» якраз у самы дзень забойства, 16 сьнежня. У ранішнім нумары «Рэч Паспалітай» за гэты дзень надрукаваны ўступны артыкул Строньскага. Сэнс артыкулу ў тым, што Польшча гіне, яе трэба ратаваць, а новаабраны прэзідэнт пікае яе ў бяздоньне.

Справа вась у чым. 15 га сьнежня Нарутовіч меў гутарку з прадстаўнікамі партыі аб утварэнні кабінэту міністраў. Бяручы пад увагу адсутнасць у Союме сталой, скансальдаванай большасці, Нарутовіч выказаў ахвоту ўваруць часовы, позапарлямэнтарны кабінэт (іначай кажучы, дзелавы кабінэт). Х'ена-ж дамагалася, каб кабінэт быў утвораны, бяручы пад увагу «чыста-польскую большасць Союму» — гэта значыць, каб кабінэт быў х'енаўска-пястаўскім.

Назаўтра пасля таго ж паставы «Рэч Паспаліта» надрукавала ўспамянуты намі артыкул Строньскага. Малючы распачлівае становішча дзяржавы, х'енаўскі публіцыст вяртае:

«Ратаваць трэба зараз, неадкладна, ані дзя не адцягваюць.

Хто быў бы такі сьмелы, каб узяць на сябе адпавядальнасць за якую-кольчы адцяжку пры такім становішчы?»

Аказалася, што гэтую адвагу мае якраз пан прэзідэнт Нарутовіч.

Гэтыя гістарычныя выкрыві х'енаўскага публіцыста мелі, пэўна, значны ўплыў на нэрвовы, неўраўнаважаны умис артыста-малера Нейдмюскага, фізічнага забойцы прэзідэнта Нарутовіча.

Нямецкія газеты аб прэзідэнцкіх выбарах у Польшчы.

Справа з выбарамі Нарутовіча на прэзідэнта Польшчы ўжо адыйшла ў мінулае. Ужо маецца новы прэзідэнт пан Вайцяхоўскі. Але ўзвешны адносінны папярочных сілаў блізка што зусім не змяніліся. Гэта першае. Другая прычына, дзе-

ля якой можна перачытаць цяпер вестні нямецкіх газет аб прэзідэнцкіх выбарах у Польшчы, — гэта ці кавасць параўнаць тую азімку іх, якую дала газета буйнай нямецкай буржуазіі з аднаго боку і Савецкі друк з другога боку.

«Дэйчэ Альгамайнт Цайтунг» — газета Стэнса — зьявілася іх рэспандэнцыю аб прэзідэнцкіх выбарах у Польшчы.

У гэтай карэспандэнцыі паміж іншым гаворыцца: «Новы прэзідэнт ёсць прыцэлем і памочнікам Пілсудзкага. Гэта ўсё, што можна сказаць аб ім з палітычнага боку. Калі «Дэйчэ Рундшау ін Полен» пісала надыўна, што адстаўка Пілсудзкага зьяўляецца толькі «водпуском і што ў адпаведны момант ён вернецца з яшчэ большай уладай, то сьгоньня да гэтага можна яшчэ дадаць, што на дабравольна пакінутым троне ён пакінуў свайго вярнага намесніка, які ахвотна ўзяў на сябе пляму падтрыманьня прэзідэнцкага намесніцтва, каб запэўніць уплыў свайго вялікага прыяцеля на польскую палітыку».

Дагэйтшы здарэнні паказалі, што вярнуць намесніку прыйшлося сваім жыццём заплаціць за «ернасць» свайму вялікому прыяцелю.

Сэймавыя камісіі.

Пястаўцы адыгрваюць нейкую даволі такі провакацыйную роллю: то яны ўваходзяць у блэк з Х'енаю то йдуць проціў яе, разам з пляціцаю. Так было 9 сьнежня на выбарах прэзідэнта нябожчыка Нарутовіча, так было 20 сьнежня пры выбарах прэзідэнта Вайцяхоўскага (пакуль што не нябожчыка). Наадварот, пры выбарах маршалкаў Союму і Сэнату яны ўвайшлі ў паразумення з Х'енаю і палобу на падзялілі гэтых меісц: адно — Х'ене, другое — Пясту.

Тое самае адбылося пры абранні сэймавых камісіі, якія знаходзяцца блізка што цалкам у распараджэнні Х'ены і Пяста.

Газета пазэсаў «Работнік» строіць дзеля гэтага кіслую міну і піша: «Падзел кіравніцтва ў камісіях вельмі несправядлівы. Х'ена ўтварыла блэк з пястаўцамі і гэты блэк згарнуў усе найважнейшыя камісіі, прычым Х'ена значна болей зарэбіда на гэтым інтарэсе, чым Пяст. Асабліва колючы вочы «Работніку» такія кіравніцкія, як кс. Лютаслаўскі ў канстытуцыйнай (I) камісіі, пан Глэмбінскі — у скарбаво-бюджэтнай, брыгадэр пан Манчыньскі — ў ваеннай. Х'енавец Манчыньскі ў хаўрусе з х'енаўцам — ксяндзом (I) Навакоўскім у асаблівай камісіі — гэта вялікая палка ў калёсы нана начальніка штабу, егамосьця Пілсудзкага. Ёсць ад чаго сьрывіцца!»

M. C.

IV-ты Усебеларускі Зьезд Саветаў.

РЭЗАЛЮЦЫЯ

па дакладу аб становішчы прамысловасці.

1) Заслухаўшы справаздачу прэзідэнта Сав. Нар. Гаспадаркі, Чацьвёрты Зьезд Саветаў Беларусі прызнае працу СН.Г.Б. наогул здавальняючай.

2) Апошні год працы пры ўмовах новай эканамічнай палітыкі паказаў, што азяржаўная прамысловасць Беларусі арганізавана ў формах найболей адпавядаючых новым умовам (групавыя управленні) і галіне павялічэння вытворчасці прадпрыемстваў, выробчынасці працы. Ня гледзячы на тое, што ў зьвязку з добрым ураджаем 1922 г. прамысловасць атрымала стымул для далайшага развіцця, але вельмі малыя абаротныя сродкі ставяць яе ў надзвычайна цяжкія ўмовы.

3) Бяручы пад увагу, што прамысловасць без патрэбных абаротных сродкаў працаваць ня можа і што развіццё в-творчасці і, як пасяледак гэтага, далайшае зьмяншэнне беспрацоўнасці, палепшэнне тэхнічных прыладаў прадпрыемстваў, пачыненне фабрыкатаў залежаць ад колькасці сродкаў, — Зьезд кліча рабочыя і служачыя дзяржаўных прадпрыемстваў праддэляць асаблівае пільнае ўважанне на павялічэнне выробчынасці, эканоміі сырма і апаулі зьмяншэння накладных расходаў павялічэнні сродкі прамысловасці, адначасна закрэпішы за ёй у адрывныя даходы для далайшага яе развіцця.

4) У справе аплаты працы, якая зьяўляецца аснаўным фактарам развіцця вытворчасці, павялічэнне выробчынасці, захаваньня маючайся кваліфікацыйнай рабочай

сілы дасягнуты ў параўнанні з надыўным мінулым значныя скруткі. Надзейней павялічэнне заробачнай платы павінна базіравацца на рэальным падліку усіх магчымасцяў: становішча абаротных сродкаў прамысловасці і іх патрэбнасцяў для павялічэння выробчынасці.

5) Падаткі служаць адным з важнейшых фактараў, якія дэпакагаюць пры развіццё іх будове, палепшэнню нашых фінансаў, стабілізацыі рубля, што павінна добра адбіцца на адбудове народнай гаспадаркі ў цэлым.

Зьезд усё-такі адзначае, што дзякуючы недастаткай яснасці мэтадаў і аб'ектаў абнаўлення, іх катэгорыянасці з формай арганізацыі нацыяналізаванай і трэставанай прамысловасці стварэцца інагаразнасць абнаўлення аднаго і таго самага аб'екта, што зьяўляецца ненармальным і адмоўна адбіваецца на развіццё нашай прамысловасці.

6) Умовы арэнды, якія ўжываліся да гэтага часу, далі нязначныя вынікі.

На карысь в аховы прадпрыемстваў, зьмяншэння беспрацоўнасці, вызвалення ад значных расходаў па іх абароне, а таксама з мэтай павялічэння агульна-гаспадарчага балансу краю прызнаць неабходным стварыць умовы, дапамагалючы нармальнаму развіццё арэнды і прыватнай прамысловасці.

7) Зьезд прапануе прэзідэнтаму СНГ пачыць далайшай разрачуку бярацьбу з пасрэдніцтвам і імкнуцца злучаць патрохі гандлёвыя апэрацыі гаспадарчых адзінаў у цэнтральным камэрцыйным апараце, а таксама надзець цясьнейшы кантакт з кааперацыяй.

Справаздача мандатнай камісіі.

З дакладу мандатнай камісіі аб складзе Зьезду выявілася, што на Зьезд прыбылі 250 дэлегатаў, з іх з правам рашучага голасу 226 (у тым ліку 8 дэлегатаў) і з правам нарадчага голасу 24 (у тым ліку адна дэлегатка).

Дэлегаты складаюцца вась як:

Па нацыянальнасці:
Беларусаў — 120,
Расейцаў — 39,
Палкоў — 12,
Жыдоў — 66,
Латышоў — 5,
Інш. нацыяў — 8.

Па партыйнасці:
Членаў Б.П.Б. — 201,
Кандыдатаў — 7,
Беспартыйных — 42.

Па сацыяльнаму становішчу:
Сялян — 36,
Рабочых — 112,

Настаўнікаў — 15,
Служ. і адміністратараў на гаспадарцы — 40
Сав. служачых — 22,
Прадстаўнікаў чыр. арміі — 25.

Па ўзросту:
Да 20 год — 4,
Ад 20 да 30 г. — 123,
Ад 30 да 40 г. — 97,
Вышэй 40 г. — 26.

Па асьвеце:
З вышэйшай асьветаў — 10,
З сярэняй — 73,
З ніжэйшай — 90,
З хатняй — 77.

Родная мова:
Беларуская — 119,
Расейская — 54,
Жыдоўская — 66,
Польская — 11.

ВЕСТКІ З МЕСЦ.

Белврусазнаўства ў Слуцкыне

Усяго ў Слуцкыне ёсць двое агульна-адукацыйных курсаў, сельска-гаспадарчых тэхнікум і пятаццаць сьмігавоў, у якіх выкладаецца беларусазнаўства. Настаўнікаў, якія выкладаюць прадметы беларусазнаўства — гісторыю і географію Беларусі, беларускую мову і літаратуру, — ва ўсіх гэтых школах трыццаць чалавек, з якіх сем чалавек з вышэйшай асьветаў, дванаццаць з сярэдняй і адзінаццаць з ніжэйшай.

З усіх трыццаціх толькі палавіна праслужыла курсам беларусазнаўства ў Менску і ў Слуцку ў розныя часы. І разам з думкаю, што выкладаюць напы беларусазнаўства на дэцях, паўстае думка і аб тым, якіх выкладаюць. З усіх трыццаціх толькі чатырнаццаць маюць тую ці іншую педагагічную асьвету — частка інстытутчыкаў, частка сьмінарчыкаў,

а хто і зусім — толькі званьне настаўніка па экзамену. Астатнія панаццаць ня маюць спецыяльна-педагагічнага цэнзу, ёсць скончыўшыя прамысловы інстытут, духоўную сьмінарныю і г. д.

Апроч таго, разам з адзінкамі шавіністамі беларусамі ёсць шавіністы вялікарусы, якія на сваіх лепшых беларусазнаўства дыскредытуць апошняе.

Каб вавучыць сябе беларусазнаўству, а таксама методыцы беларусазнаўства, стварылася павітовае прадметная камісія беларусазнаўства, якая, між іншым, у далайшай будучыне паставіла і мэту дасьледаваньня краю. А каб зьявідаваць няпісьменнасць у напімку беларусазнаўства і шавінізм, намечаны летнія курсы беларусазнаўства, а пакуль што зьезды.

Першы павітовае зьезд настаўнікаў, выкладаючых прадметы беларусазнаўства, мае адбыцца ў Слуцку

15 студэня 1923 году. У парады дна, між іншым, даклады: 66 выкладаньні географіі Беларусі ў сьмігавоўках — даклад Каярыніча; аб мэтадах выкладаньня гісторыі беларускае літаратуры ў сьмігавоўках — Лістапада; выкладаньне гісторыі Беларусі — Рыжукі; беларуская мова ў сьмігавоўках — Рудак; пісьмовыя працы на беларускай мове — Бараноўскі і інш. На зьездзе маюць быць прадстаўнікі ячэйкі Раброса.

Да некааторых дакладаў апрацаваны тэзісы, якія маюць яшчэ разглядатца ў інспэктарыяце сацвух.
M. K.

Вёска прасьвятляецца.

(M. Белуруч, Менская павеіту).

У кароткі тэрмін заснаваньня новага влчаснага выканаўчага камітэту ўсё стала перамяняцца. Ужо мы бачылі, што ёсць і ў нас тыя людзі, якія што небудзь ды зрабляць. Ёсць у нас ужо і драматычны гурток з'арганізаваны з сямброў К. С. М. і іспалкомцаў. Народны Дом стаў правіцца. Ёсць і хатнічэталыя, дзе кожны можа знайсці сякую-такую кніжку ці газету і пачытаць.

19 гэтага сьнежня быў ужо пастаўлен спектакль. Спэтакль прайшоў здавальняюча, хоць можа некааторыя нашы артысты і першы раз выходзілі на сьцену.

Пасля спэтакля выступіў невялікі хор і была доклямацыя што яшчэ больш спадабалася прысутным. У далайшым часе нашы новыя артыстычныя с'лы прызвучуць, да сьцену і сыграюць лепі, калі толькі ў іх будзе больш хаценьня і жвавасці.
Я. К.

ПА МЕНСКУ.

Падаходна-маемаісны падатак.

На гэтых двох Наркамфінан будзе вызан загад аб абавязку ўсіх асоб атрымаўшых у працягу часу красавік — верасень 1922 г. даходы ад прадпрыемстваў, будоўлі і розных прафэсіаў звыш 80,000 р., падаць заяву аб сваіх даходах фінансавым інспэктарам.

Клубы.

Усе 27 клябоў, якія знаходзяцца ў Менску, перададзены пад ведама Гарадзкага АНА. З прычыны зьявішчэння матар'яльнай дапамогі з боку дзяржавы і адсутнасці сродкаў на мясцоў, частка клябоў будзе зачынена. Па ўсіх клябох, дачычна клябовага жыцьця, загадчыкі клябома павінны зьявіцца сьраз у Г.А.НА.

К дэмабілізацыі 1901 г.

Дэмабілізацыя 1901-га году распаўсюджваецца толькі на тых чырвонаярмейцаў, знаходзячыхся ў часьцях Беларусі, якія праслужылі ў чырвонай арміі паўтара года. Прызваныя ў гэтым годзе дэмабілізацыі не падлягаюць.

Плата за вучэнне.

Паставай Народнага Камісарыяту Асьветы і Савету Прафэсійна-нальных Саюзаў Беларусі заснаваецца на сьнежань і студзень месяцы абавязковай дапамога школе членамі прафэсійна-нальных саюзаў, дзеді якіх вучацца ў сьмігавоўках і на агульна-асьветных курсах. Члены прафэсійна-нальных саюзаў, якія атрымліваюць у месяц ад 25000 да 35000 р., уносяць 600 р.; атрымліваючы ў месяц ад 35000 да 45000 руб. — 100 р.; ад 45000 да 55000 р. — 1200 р.; ад 55000 р. і больш — 1700 р.

Праверка агульна-грамадзянскага падатку.

У хуткім часе моцна быць агульна праверка ўсіх грамадзян, якія савінны пляціць агульна-грамадзянскі падатак. У выпадку выкрывіцця ухіліўшыхся ад плацяжу падатку, апошня будучь прыцягвацца к ушалеце падатку са штрафам, а таксама і к судзебнай адпаведнасьці.

Розныя весткі

Абмен прывітаньнямі.

МАСКВА, 21, 12. Нованазначаны турцкім паслом Мухтан-бей падаў узвармцельныя граматы старшын У. Ц. В. К. т. Калініну. У адназ на прывітальную правому пасла, адзначыўшага ўмацаванне турэцка-расейскай дружбы, т. Калінін выказаў надзею, што расейска-турэцкая дружба будзе грунтоўна пачаткам палітыкі абедзвюх дзяржаў.

Чарговая здрада жоўтых правадыроў.

БЭРЛІН, 20-12. Забастоўка ў Людвігсфайне скончылася цяжкай перамогай рабочых з прычыны праддэнаўта жоўтых правадыроў усенямецкага саюзу мэталістаў. Па ўмовах прадпрыемстваў, прынятых рабочымі, апошнім пэражэе зьвяльненне ў выпадку адмаўленьня ад жэўдэльнай працы, заснаваньне асабістых вобшыкаў, павялічэнне пачаснага дня, забарона палітычных і профэсійнальных сходаў у часе працы ў памяшканьнях фабрыкаў. Стачачны камітэт выпусціў праддэмацыю, заклікаючую рабочых у далайшым змагацца ня толькі з прадпрыемцамі, але таксама і з прадаўцамі. якія знаходзяцца сьрод наміснага пралетарыяту.

Канцэсіі ў Малой Азіі.

ЛЕНДАН, 20 12. Амэрыканцы атрымалі ў Малой Азіі канцэсіі на пабудовку ў Анатоліі чыгунык працягам у 1500 мільяў і абсталаваньне двух партыў. Канцэсіі дае амэрыканцам права эксплёатацыі мінеральнага багацьця ў паласе на 12 1/2 мільяў па абодвы бакі чыгуначнай лініі, захавліваючай частку Масульскіх і Кіркуножых нафтавых палёў.

Яшчэ адна камісія аб рэпарацыях.

ЛЕНДАН, 21-12 У Парыжы атрымана прапозіцыя амэрыканскага граду аб скліканні міжнароднай гаспадарчай камісіі дзеля праверкі спосабнасці Нямецчыны да выплаты рэпарацыі. Урадавыя колы вельмі энэргаваны гэтай прапозіцыяй. Сам урад пакуль што ня выказуеся.

Амэрыка не сьпяшаецца памагаць

ГАННОВЭР 21-12. Амэрыканскі ўрад адцягвае разгляд спосабаў падмогі Эўропе да атрыманьня адказу ад франдускага ўраду на афіцьяльны запрос Злучаных Штатаў.